

Veronika Blažek Iňová

V úžasu před Boží tváří

CDK 2021

Podtitul knihy „Vztah Božího zjevení a lidské zkušenosti krásy jako výzva pro náboženskou edukaci“ jasně naznačuje, jaké je téma, které bude v knize Veronika Blažek Iňová sledovat:

vztah krásy stvoření nebo krásy uměleckého díla k posvátnu, roli krásy a umění v hledání absolutna.

V první části knihy udělá autorka rozsáhlý historický exkurs do chápání posvátného rozměru krásy. Začíná již u Písma svatého, pak zmiňuje chápání krásy u několika církevních otců, např. sv. Atanáše, sv. Basila, sv. Řehoře Nazianského a sv. Augustina, aby se pak soustředila na pojetí krásy u sv. Tomáše Akvinského. Exkurs končí soudobými autory, velká pozornost je věnována teologovi Hansi Ursi von Balthasarovi, jenž jako první použil pojem „teologická estetika“, který autorka v knize používá. Pro Balthasara je krása prvním krokem, který člověk učiní na cestě k setkání s Bohem. Objeví se tu i jména několika dalších teologů, např. Paula Tillicha, Gerarda van der Leeuwa nebo Karla Rahnera, autorka se dokonce věnuje i pojetí role krásy v církvi u posledních tří papežů.

Tento exkurs je vlastně (podle mne zbytečně až příliš rozsáhlým) úvodem k vlastnímu pojednání o místu teologické estetiky v náboženské edukaci. V této části knihy zpřístupní autorka několik kvalitativních výzkumů zaměřených na mládež, např. obsahu pojmu „svatý“, a hlavně předloží svůj vlastní výzkum, kde pracovala se skupinou výtvarných umělců, kterým kladla otázku, jestli a jak vnímají krásu a její posvátný rozměr při vlastní tvorbě. Podobně se ptala na vnímání krásy a jejího transcendentního přesahu skupiny studentů církevních gymnázií. Výzkum je doplněn řadou ilustračních obrázků jak z tvorby respondentů – umělců, tak fotografií studentů, kteří měli nafotit, kde vnímají krásu stvořeného světa.

Na základě svého výzkumu pak autorka představí didaktickou metodu, kterou nazve: „Užasnout – Zakusit – Proměnit“, jejímiž příjemci mají být čeští studenti gymnázií, a představí tu i podrobný návrh výukových hodin. *Eva Jelínková*

Pavel Hošek

Chasidské příběhy

CDK 2022

Tato knížka se zamýšlí nad duchovním obsahem i formou chasidských vyprávění, což napovídá i její podtitul „Mezi židovskou mystikou a krásnou literaturou“. (Připomeňme, že chasidismus jako

duchovní směr se rychle rozšířil v 18. století mezi východoevropskými Židy po vystoupení Izraele ben Eliezera (1700–1760), zvaného Baal Šem Tov. *Chasid* znamená hebrejsky milosrdný, zbožný.)

V první části „Chasidské příběhy v souvislostech“ je nejprve probírána otázka, proč se chasidismus nerozšířil mezi českými Židy, přičemž jeho ohlas v českém prostředí a české literatuře byl a je dosti značný. Pak jsou sledovány historické a myšlenkové vlivy, které ovlivnily vznik a rozmach chasidismu. V dalších kapitolách předkládá autor klíčové motivy chasidských vyprávění a chasidské zbožnosti: vysoká vnímavost vůči Boží přítomnosti a radost z ní projevující se zpěvem a tancem, posvěcování všedního života a práce, hledání vnitřního souladu, silný citový vztah ke stvoření, důležitost vzájemných vztahů a pospolitosti Božího lidu, vyprávění o činech a výrocích *cadiků* (spravedlivých).

V druhé části, nazvané „Sedmero vypravěčů“, jsou představeny životní osudy a dílo sedmi spisovatelů, kteří byli chasidismem zaujati, identifikovali se s ním a zásadním způsobem přispěli k poznání chasidské tradice, a to i v české kulturní oblasti (mnoho jejich spisů bylo přeloženo do češtiny). Jsou to: Nachman z Braclavi (1772–1810, Jiří Langer (1894–1943), Martin Buber (1878–1965), Abraham Joshua Heschel (1907–1972), Elie Wiesel (1928–2016), Chaim Potok (1929–2002) a Isaac Bashevis Singer (1902–1991). V závěrečné kapitole „Cadikové židovské literatury a náprava světa“ jsou ukázány společné charakteristiky těchto spisovatelů.

Knihy je koncipovaná jako „pozdání k četbě“. Vřele doporučuji toto pozvání přijmout – mnohé myšlenky a složky chasidské zbožnosti mohou být velmi inspirační i pro nás.

Vladimír Roskovec